

Přesně před rokem rozdrtili v Logické olympiádě svých 49 028 vrstevníků z 2 056 českých škol a posbírali medaile. Sedm úspěšných dětí z loňského ročníku soutěže, již pořádá sdružení Mensa ČR, prozradilo magazínu Rodina DNES těsně před startem letošního kola, jaké to je, být inteligentnější než většina ostatních.

Text: JANA BLAŽKOVÁ / Foto: RODINNÉ ARCHIVY DĚTÍ A TOMÁŠ KUBES, MENSA ČR

Spojuje je vysoké IQ, láska k matematice a tělocvik, některé osamělost v kolektivu vrstevníků a touha pořád vědět víc a víc. Do života je to určitě velká výhoda, ale občas také komplikace. To když okolí či učitel nechápu potřebu těchto dětí přijít u každé věci až na samu její podstatu. Ze je život s mimořádným nadáním radostný a zároveň složitý, ukazují výpovědi sedmi úspěšných finalistů posledního ročníku Logické olympiády pořádané sdružením Mensa. Nadané děti magazínu Rodina DNES také popsaly, jak si představují ideálního učitele či co jim vadí na českém školství. „Přidal bych hodiny tělocviků,“ navrhuje například sedmnáctiletý gymnazista Michal Preclík z Hradce Králové, který ve své kategorii skončil na bronzové příčce. I matematiky by podle těchto dětí mohlo být ve škole více. Právě učitelé tohoto předmětu bývají těmi, kdo genialitu svých svěřenců odhalí. Od své učitelky matematiky se o Logické olympiádě dozvěděl i absolutní vítěz středoškolské kategorie, tehdy teprve patnáctiletý Pavel Hudec. „Tak jsem se hned přihlásil,“ říká. Už za pár týdnů, kdy začne letošní ročník tohoto klání, bude mezi soutěžícími znovu. ■

jana.blazkova@mfdnes.cz

Seznamte se, toto jsou

NEJCHYTŘEJŠÍ DĚTI ČESKA

PAVEL HUDEC, 16 let, 1. místo v kategorii Studenti všech druhů středních škol, porazil i soupeře o čtyři roky starší. Žák Gymnázia Jiřího Gutha-Jarkovského v Praze. Na posledním vysvědčení měl dvojky z češtiny a informatiky, jinak samé jedničky. Svůj úspěch oslavil s rodiči slavnostní večeří v restauraci.

Které předměty tě nejvíc baví?

Vždy mě nejvíc bavila matematika a tělocvik. V posledním roce mě i kvůli novému učiteli začal bavit také zeměpis.

Jaké máš IQ?

Za svůj úspěch v Logické olympiádě jsem dostal poukázku na testování IQ zdarma. Moje IQ dostačuje na vstup do Mensy, ale členství v ní mě prozatím výrazněji neláká.

Podle čeho ti rodiče vybírali školu?

Víte, já mám Aspergerův syndrom. Rodiče mi vybírali základní školu před první třídou i víceleté gymnázium před pátou třídou na doporučení, že se tam dobře s takovými dětmi zachází.

Baví tě učení?

Někdy se bere něco zajímavého a baví mě to. Obyčejná hodina založená na biflování mě moc nebaví, ale už jsem si na to zvykl.

Co bys na školství změnil?

Těžká otázka. Já osobně bych byl pro tři hodiny tělocviků týdně. Plošně by to udělat asi nešlo, protože by chyběli tělocvikáři. Navrhoval bych dotaci pro školy, které tři hodiny tělocviků týdně dávají.

Chodíš do kroužků?

Hrával jsem asi 2 roky šachy, ovšem pak jsem přestal – zjistil jsem, že jsem šachový anti-talent. V 8. a v 9. třídě jsem taky chodil do matematického klubu. Nyní dělám korespondenční seminář z matematiky a zapojuji se do různých soutěží.

Nutí tě někdy rodiče do učení?

Rodiče po celou dobu mého

studia dohlíželi na to, abych měl dobré známky. Zpočátku se vyptávali „Proč? Jak to?“ vždycky, když jsem dostal dvojku. Nyní je to už trochu mírnější.

Jaké to je, být hodně inteligentní?

Intelligence mi dává talent na matematiku i na jiné přírodní vědy. V kombinaci s Aspergerovým syndromem mi bere schopnost komunikace s běžnými lidmi.

Měl jsi někdy potíže zapadnout do kolektivu méně nadaných?

V kolektivu méně nadaných vrstevníků jsem nikdy nebyl. Na matematických a přírodovědných soustředěních je to ještě o trochu lepší, neboť se tam obvykle vyskytuje takovýchto „podivínů“ více.

Máš kamarády?

V poslední době jsem měl jednoho kamaráda, ten ale odešel na jinou školu. Takže teď kamarády nemám.

Čím chceš být?

Chtěl bych určitě někde dále studovat matematiku a pak můžu nastoupit na vědeckou dráhu nebo třeba zkusit práci v nějaké firmě.

● **ŠTĚPÁN NAVRÁTIL**, 12 let, 1. místo v kategorii Žáků prvního stupně základních škol. Čerstvý primán Slovanského gymnázia v Olomouci. Na vysvědčení měl zatím vždy samé jedničky. Nejvíce ho baví matematika a tělocvik. I s ním se letošní zájemci o olympiádu utkají.

Proč jsi se přihlásil na Logickou olympiádu?

Celou naši třídu přihlásila paní učitelka.

Jak jste tvůj úspěch doma oslavili?

S maminkou, babičkou a bratrem jsme byli v cukrárně.

Kdo a kdy odhalil tvé nadání?

Maminka, když jsem chodil ještě do školky. Uměl jsem už dobře počítat.

Víš jaké máš IQ?

Testy nám dělala Mensa ve škole. Já mám IQ nad 140.

Ptali se tě rodiče, na jakou chceš školu?

Ano, školu jsme vybírali společně, abych se tam nenudil a chodil tam rád.

Učíš se rád?

Na základní škole jsem chodil do speciální třídy pro nadané děti a moc se mi tam líbilo. Nyní se na gymnáziu zatím rozkoukávám a těším se, co se zde naučím.

Nutili tě někdy rodiče do učení?

Zatím nikdy, nové věci se učím rád.

Čeho si ceníš na učiteli?

Trpělivosti, že to s námi vydrží.

Připadá ti někdy učitel hloupější než ty?

To nikdy.

Co je na tvé inteligenci nejlepší?

To, že mám dobrou paměť a logické myšlení.

Mají tě děti ve třídě rády?

Ano. Nikdy jsem neměl problémy najít si nové kamarády.

Co děláš ve volném čase?

Hraji badminton a chodím do kroužku železničního modeláře.

V jakém oboru se jednou chceš uplatnit?

Chtěl bych být vědcem, zajímá mě matematika. Rád bych něco objevil.

Spojuješ svou budoucnost s Českem, nebo tě láká práce v cizině?

Naší republiku mám moc rád, nejraději bych tu zůstal.

● **ONDŘEJ CHMELÍK**,

11 let, 3. místo v Logické olympiádě v kategorii Žáků prvního stupně základních škol. Nově přestoupil ze základní školy na Církevní gymnázium v Plzni. Na vysvědčení měl samé jedničky, nejraději má matematiku, tělocvik a informatiku.

Že má nadprůměrně inteligentního syna si jeho máma uvědomila, už když byl v předškolním věku. A jeho nadání se snažila v rámci svých možností rozvíjet. Do první třídy ho rodiče zapsalí na základní školu, kterou měli blízko – v městečku Stod na Plzeňsku.

Teprve teď, když absolvoval pátou třídu, si Ondřej vybíral. „Rodiče pro mě zvolili dvě dobré školy v Plzni a z nich jsem si pak vybral já. Zajímá mě hlavně přístup učitelů k výuce a dětem.

Na svou bývalou základní školu vzpomíná v dobrém. „Na způsobu výuky a učitelů bych nic neměnil. Vadilo mi tam ale chování spolužáků,“ říká a více se o tom šířit nechce. Rodiče ho do učení zatím nikdy nutit nemuseli, to proto, že ho baví poznávat vše nové. Však také chce být Ondřej jednou sám učitelem.

A čeho si na své inteligenci ceníš? „Dávám mi možnost vyniknout, na druhou stranu jsem měl v židly potíže zapadnout do kolektivu,“ říká.

● **LENKA HÝLOVÁ**, 19 let. Čerstvá absolventka osmiletého všeobecného gymnázia v Ostravě Zábřehu už za měsíc nastupuje na Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Jako jedna z mála dívek se umístila v konkurenci chlapců, skončila na 19. místě v kategorii Studentů všech druhů středních škol.

Dívka se na Logickou olympiádu přihlásila sama.

„Chtěla jsem se porovnat s ostatními, ale hlavně mě baví

řešit logické úlohy, o které během soutěže nebyla nouze,“ vysvětluje svou motivaci.

Díky své inteligenci dokáže snáze mnoho věcí pochopit a naskýtá se jí spousta nových možností. „Stačí si z nich vybrat. Nevím o ničem, o co bych kvůli tomu přicházela. Jen jsem zvyklá nad vším hloubat, což mi občas přináší víc starostí a zachmuřenosti,“ říká.

Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy si Lenka vybrala kvůli svému zájmu o matematiku a také proto, že má výborné reference, pokud jde o kvalitu výuky.

„Ráda se učím nové věci a poznávám svět kolem sebe. Pokud toto škola umožňuje, tak mě také baví. Bohužel ne vždy tomu tak v našem školství je,“ uvědomuje si.

Zároveň – i s ohledem na svůj věk a životní zkušenost – ví, že vina nepadá jen na samotné kantory. „Mrzí mě, že pozice učitele nemá potřebný společenský status a finanční ohodnocení. Kvůli tomu chytří mladí lidé volí perspektivnější obory a naše školství přichází o spousta potenciálních kvalitních

pedagogů,“ říká. A jak se takový kvalitní učitel pozná? Podle Lenky musí rozumět svému oboru a vědět, jak své znalosti předat dál. Svě žáky a studenty musí umět zaujmout. „Taky oceňuji, když je učitel spravedlivý a dá se s ním mluvit i mimo školní lavice,“ podotýká Lenka.

Loňský úspěch z olympiády se u Hýlové nijak zvlášť neslavil. Zcela ho zastínila dramatická cesta z Prahy domů do Ostravy. „Večer začala příšerná kalamita, která ochromila vlakovou dopravu v celé republice. Po několika hodinách čekání ve vlaku nás uprostřed noci vyhodili na nádraží v Praze bez pomoci. Všem se hodně ulevilo, když jsem se o den později večer v pořádku vrátila domů,“ vzpomíná sympatické děvče, které ze sebe nic nedělá. Na otázku, kdo odhalil její nadání, s úsměvem pohotově odpoví: „Až ho někdo odhalí, dejte mi vědět.“

Průměrné IQ těchto dětí začíná v pásmu 130+

● **VÁCLAV TRPIŠOVSKÝ, 13 let, 1. místo v kategorii Žáci druhého stupně základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Student kolejniho gymnázia Open Gate School poblíž Říčana u Prahy je pravidelným účastníkem Logických olympiád. Na vysvědčení mívá samé jedničky.**

Může za to učitel matematiky ze základní školy v Červených Pečkách Petr Kopřiva. Už když Václav chodil do čtvrté třídy, odhalil v něm nevídaný talent na řešení logických úloh a svému svěření doporučil přihlásit se na olympiádu pořádanou sdružením Mensa ČR. „Od té doby se této soutěže účastním pravidelně. Pokaždé jsem se probojoval až do celostátního kola, které jsem vloni ve své kategorii vyhrál,“ říká. Ač už delší čas studuje na prestižním kolejniho gymnázium Open Gate School poblíž Říčana u Prahy, na svého učitele matematiky stále vzpomíná. „Vždycky mi ve škole připravoval individuální práci a i o přestávkách jsme se spolu bavili o matematice a jí příbuzných vědách,“ cení si svého kantora Václav. Tenhle kluk měl vůbec štěstí. Odmala potkával odborníky, kteří se vyznají v tom, jak poznat nadané dítě a pracovat s ním. Jako první odhalil jeho mimořádnou inte-

ligenci dětský lékař Jiří Mlčoch z Kolína. To byly Václavovi čtyři roky. „Právě on doporučil rodičům, ať kontaktují Mensu. Poté se naše rodina zapojila do aktivit Centra nadání, které pořádali manželé Fořtíkoví. Jezdili jsme na setkání rodin s nadanými dětmi, kde byl pro nás zajímavý program a pro rodiče přednášky a diskuse o rozvoji nadaných dětí. Díky tomu se rodiče dozvěděli o možnosti individuálního vzdělávacího programu, který ZŠ v Červených Pečkách akceptovala již od první třídy. „Na matematiku a češtinu jsem tedy chodil o ročník výše,“ pochvaluje si jeden z vítězů Logické olympiády. Časem ale základní škola v Pečkách přestala Václavovu nadání dostačovat. Nezapadal tu příliš do kolektivu spolužáků, protože svými znalostmi poněkud vyčníval, navíc chtěl vědět pořád víc a víc. Přišly tedy přijímačky na vysněnou prestižní Open Gate. Tahle škola hoča vážně

hodně baví. Nejde přitom jen o samotnou výuku. „Díky tomu, že chodím na kolejniho školu, mohu si vybírat z celé řady kroužků, ať už sportovních, jazykových, nebo hudebních. Pro letošní školní rok jsem si vybral plavání, stolní tenis a německou konverzaci, navštěvoval jsem též hru na klavír a matematický kroužek. Kromě toho máme také možnost zapojit se do tzv. community service, což je dobročinná činnost v areálu školy a jejím okolí. Pravidelně tedy chodím odpoledne vypomáhat do školní knihovny a také dojíždím do blízké pražské školky učit děti angličtinu. Také rád přispívám na charitu prostřednictvím projektu Čtení pomáhá,“ vypočítává. Našel tady i podobně zaměřené kamarády. „Kolektiv naší třídy je ucelený. Všechna osmnáct i s třídní paní učitelkou Marcelou Gnadovou by se dalo označit za velkou skupinu přátel,“ libuje si chlapec, který by se jednou rád živil jako programátor.

Logická olympiáda je soutěž zaměřená na pohotovost a rychlost uvažování. Uzávěrka přihlášek pro letošní ročník je 30. září. Finále se po sérii okresních a krajských kol odehraje 30. listopadu v Míčovně Pražského hradu. Více na www.logickaolympiada.cz

● **ŠIMON ANDRŠ, 11 let, 2. místo v kategorii Žáci 1. stupně základních škol. Jedničkář, čerstvý student Gymnázia Jana Keplera v Praze 6. Ve škole má nejradši tělocvik, matematiku, zeměpis a dějepis.**

Je něco na našem školství, co tě štve a změnil bys to?
Určitě bych ocenil méně učení nazpaměť, více skupinové práce, aby škola pomohla naučit lidi jednat s ostatními.
Jaký by měl být skvělý učitel?
Měl by toho hodně naučit a děti přitom nemořit, ale zaujmout. Také oceňuji, když učí věci, které člověku v životě pomohou, a ještě k tomu to prokládá vtipy.
Co ti inteligence dává a co bere?
Je fajn, že na testy na základní škole jsem se nikdy nemusel učit. Občas mi ale někteří spolužáci říkali, že jsem šprt. Jsem rád, když rozumím podstatě věcí, což mi ovšem někdy trochu komplikuje život.
Máš hodně přátel?
Vždycky jsem měl trochu potíže zapadnout do kolektivu vrstevníků. Moc mi nejde sportování a spolužáci oceňují spíš takové věci než inteligenci. Po čase jsem si ale vždycky našel několik dobrých kamarádů.
V jakém oboru tě jednou potkáme?
To zatím nevím. Baví mě věda i filozofie, škoda, že nežiji ve starém Řecku.

● **MICHAL PRECLÍK, 17 let, 3. místo v kategorii Studenti středních škol. Žák třetího ročníku Gymnázia J. K. Tyla v Hradci Králové baví vedle matematiky třeba i angličtina.**

Jeho inteligenci odhalila paní učitelka Stanislava Brandejsová ze Základní školy Masarykova v Rychnově nad Kněžnou. Bylo to ovšem až v 6. třídě. „To když jsem tam přestoupil z předchozí základní školy v Kostelci nad Orlicí do třídy pro talentované žáky. Na otázku, zda ho baví učení, odpovídá lakonicky: „Určitě.“ :-)
Hodně to totiž záleží na kantorech. „Dobrý učitel by měl být profesionál, měl by mít znalosti a zkušenosti ve svém oboru a také vstřícný přístup ke studentům,“ míní mladý muž, který prý měl vždycky štěstí na výborný kolektiv spolužáků, do kterého na rozdíl od některých jiných nadaných dětí nikdy neměl problém zapadnout. Možná je to i tím, že je aktivní a vrcholový sportovec: Už deset let hraje softbal. V létě s juniorskou reprezentací přivezl domů zlato z mistrovství Evropy. Svou budoucnost ovšem nutně s Českem nespojuje. Určitě by se rád vypravil na zkušenou do ciziny. „Rád bych někdy vyzkoušel brigádu v zahraničí, například o letních prázdninách, a pokud by se mi tamější život zalíbil, popřemýšlel bych i o možnosti přesunu do ciziny natrvalo,“ plánuje.

